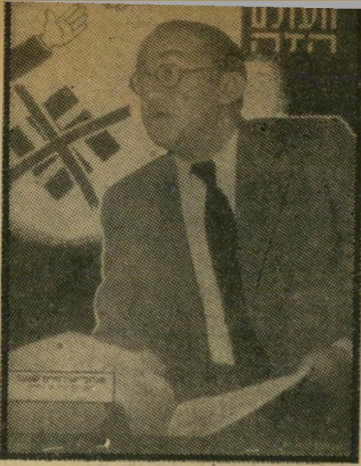


לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק הקדיש כתבה מורחבת לנושא המילחמה הקרה בין הנוש המזרחי למערבי, תחת הכותרת: "כיצד ניצח השלום?" כשתחת הכתבה נאמר: "רוחות של שלום החלו נושבות בעולם כולו. היריבים הגדולים, הנפגשים עיד היום בשדות הקטל של קוריאה המזוהה, יתכן שישנו מחקר ליד שולחן המשאומתן, וישומו זה לזה את היד לשכבת-נישק, ואולי לשלום..." הערכה שאכן התאמתה, שנתיים מאוחר יותר, בוועידת ז'נבה 1955. כגוף הכתבה הופאו נתונים על הכוח הצבאי של שני הגושים.

כתבת-דיוקן שראתה אור באתר גיליון, העלתה את דמותו של פליכס שנילברג, המוכר יותר בשם פינחס שינער, ששימש כיושב-



"העולם הזה" 808
תאריך: 16.4.53

הכרז ומשול בסיגנון דויד בן-גוריון * ישראל רוקח רוצה

ביועץ משלו לעניינים ערביים * כלליקרב של יצחק

שדה * אלברט איינשטיין והסנובים הישראליים

הממשלה

יותר מדי ראשים

את חופשת הפסח בילה ראש-הממשלה דויד בן-גוריון במלון גרי כנרת בטבריה. בייגז ניצל את חופשתו לא רק למנוחה, אלא גם לניהול שיחות רבות. ביניהן שיחת-סיכום עם ארבעה שרי הציונים הר כלליים (כיום הליברלים) על המצב בממ- שלה לאחר שלושה חודשי שותפות קוא-ליציונית.

אחת הטענות שהעלו השרים הצ"כים היתה, כי מצבם בתוך הממשלה (ארבעה מתוך 16 שרים) לא איפשר להם שיתוף ממשי באחריות על השליטון. הם דרשו מציאת דרך לחלוקת פעולות הממשלה.

המוסד המבצע העליון של ממשלת-ישרא- ראל עד כה היה ישיבת מליאת הממשלה, שנתכנסה אחת לשבוע, בדרך כלל ביום הראשון, בשעה 10. במישורו של ראש- הממשלה בירושלים. בפני הגוף הזה הציג מוזכיר הממשלה, זאב שרף, דברים בעלי ערך עקרוני וענייני חקיקה מצריכים להר יות מובאים בפני הכנסת. מפאת סירבולו של גוף זה, לא תמיד הוכרעו בו הדברים ביסודיות מספקת. לעתים הסתכם כל הדין בהצבעה, כך שלשרי הצ"כ לא היתה אפשרות להשפיע על כיוון העניינים.

במשלוחת מיקצרות. בישיבת ה- ממשלה לפני שבוע, הוחלט למעשה על ביטולה של מליאת הממשלה כגוף שר קבע, ועל הקמת ארבע ועדות-שרים קבול עות, בראשותם של שרים שונים, דבר שהיה בו, במידה מסוימת, משום הפרדת סמכויותיו של ראש-הממשלה והעברת חלק מהן לידי שרים אחרים.

הוועדות שהוקמו היו:

- ועדה לענייני חקיקה, בראשותו של שרה-מישפטס פנחס רוזן, שחבריה: שרי-הדואר - ד"ר יוסף בורג, שרה-הינוך - בן-ציון דינור, שר-ללא-תיק - דב יוסף, שרה-בריאות - יוסף סרלין, שרה-פנים - ישראל רוקח ושרה-מישטרה - בכור שיטרית.

ועדה לענייני חוץ וביטחון, ברא- שותו של שרה-החוץ משה שרת ובהשתת- פות: שרה-האוצר - לוי אשכול, שרי- המיסח-ריה-העשייה - פרץ ברנשטיין, שרה-העבודה - גולדה מאיר(סון), שרי- התחבורה - פינחס ספיר ושרה-התורה-י- סעד - משה שפירא.

ועדה לענייני פנים ושירותים, ברא- שותו של שרה-פנים ישראל רוקח. ועדה זו תקיף את ענייני הפנים, החינוך והתר- בות, הבריאות, הסעד, הדתות, המישטרה ושירותי המודיעין.

יחשב-ראש אוטומוטי. אולם ראש- הממשלה שמר לעצמו את הזכות לכהן כיושב-ראש בכל אחת מן הוועדות האלה. החלטת הממשלה קבעה כי בכל מקרה שראש-הממשלה הוא חבר באחת הוועדות, או מופיע לישיבתן, הרי יכהן אוטומטית כיושב-ראש הוועדה.

היתה זו למעשה ג'סטטה של הפרדת סמכויות השליטון. שתי הכניעות היתה דות לציונים הכלליים היו עובדת העמדתו של ישראל רוקח בראש הוועדה לענייני פנים ושירותים, וקבלת דרישתם להקמת ועדה מיוחדת שתדון ביסודיות על ענייני חוץ וביטחון; בעיקר על ענייני-חוץ, כדי לצמצם את הכרעתו של משה שרת בעניי- נים הנתונים לטיפולו.

על מצב חדש זה התלונן פקיד בכיר במוכירות הממשלה: "עד כה היה לי עניין עם ראש-ממשלה אחד. עכשיו יהיו עניי- ניהם של ארבעה ראשי-ממשלה, שכל אחד מהם לפחות יחשוב שלמעשה הוא מכהן בסמכויות מלאות."

מינומים

למי שייכים הערבים?

הכריז פעם מומחה ממשלתי לעניינים ערביים: "בישראל אין בעייה ערבית. יש בעייה של יהודים העוסקים בעניינים ערביים". השבוע נראה היה כי כל הגורמים

ניסו להוכיח את צידקת אותו מומחה. ששה שבועות לאחר ששרה-פנים ישראל רוקח הודיע על השינויים שהוא עומד להכניס בשטח הממשל באזורים הער- ביים, נתפרסמה הודעה מטעם משרד ראש-הממשלה: פנחס לבון ויהושע פלמון השלימו דו"ח בדבר שינויים במימשל באזורים הערביים.

לפי המלצת הדו"ח, יבוטל המימשל ה- צבאי באזורים הערביים בגליל המערבי; במקום המושל הצבאי הנוכחי ימונה נציב. מלבד התואר (רוקח הציע למנות, ממונה על המחוז) לא היו הבדלים ממשיים בין שתי התוכניות: שתיהן דגלו בהסרת הכב- לים הרבים המוטלים כעת על האוכלוסייה הערבית באזורי המימשל הצבאי.

ביצוע תוכנית רוקח היה גורם בוודאי - מלבד ההקלות האמיתיות בחיי היומיום הערבי - לתווה חשובה בין הבוחרים הערבים בכיוון הציונים הכלליים. אותו חשבון פשוט ערכה גם מפא"י. על כן באה ועדת לבון-פלמון. היא סקרה את כל ההצעות ובאה עם הצעות משלה, לא שרי- נות בהרבה מהצעות רוקח.

הצעותיה של הוועדה נשאו חותם מפא"יי מובהק: בעוד הממונה על המחוז של תוכנית רוקח היה מתמנה עליידי משרד הפנים נתנה תוכנית לבון-פלמון את זכות מינוי הנציב לידי משרד ראש-הממשלה. "יש לי יועץ משלנו!" הפרסטיז'ה

הקשורה בשמו של יהושע (יוש) פלמון, לא עשתה את הרשם הדרוש על שר הפנים. אם ראש-הממשלה רוצה אותך כיועץ לעניינים ערביים, בבקשה. אמר לו רוקח. "אתה היועץ שלה, לא שלי, לי יש יועץ משלנו!" והיועץ: אהרון מויאל, מנכ"ל משרד-הפנים.

נושא המחלוקת הם 175 אלף ערביי ישראל, אשר קרוב ל-100 אלף מהם גרים בתחום המימשל הצבאי בגליל המערבי. המישרד אשר יקבל לידי את מינהל האיור יהיה גם בעל השפעה עצומה בכל שטחי החיים בו. מאחר שהמימשל הצבאי הנוכחי תולש על כל דבר, החל בחינוך ושינוק ירקות וכלה בתנן רשיונות לבי- קור בעירייה-העתיקה של ירושלים.

קולנוע

הרחצה באגם אסורה

בעוד שבארצות-הברית נערך יוכוח מישפטי גדול בשאלה אם צנזורה על סר- טים ומחזות אינה מהווה פגיעה בסעיף החוקה המבטיח לכל אזרח את חופש הדיבור, קיבלו אזרחי ישראל את הידיעה על קיצוץ קטע מן הסרט הדני (דיטה) בת אדם בשלוות נפש גמורה.

האופן שבו נעשה הקיצוץ הצביע לא רק על הפגם שבעצם קיום הצנזורה, כי אם הוכיח במיוחד את איי-עילותה של המוע- צה לביקורת סרטים ומחזות שליד מישרד הפנים. מועצה זו מורכבת ממספר מתנד- בים המקבלים לקריאה את עלילות הסר- טים ו-24 תמונות מכל סרט. באם נראה להם מתוך העלילה או התמונות, כי הסרט מכיל ערווה או אלימות ואכזריות או פגיעה במעצמה זרה או בעם היהודי, הם מאלצים את המפיץ להציגו בפניהם, כדי שיחליטו אם ראוי הסרט להצגה לציבור.

במיקרה של בת אדם הסתפקו הצנזורים בקריאת העלילה, וכיוון שהכירו גם את הרומן הנודע מאת אנדרסן נקסה, לפיו נכתב התסריט, התירו את הסרט להצגה "לכל הגילים". שלושה שבועות הוקרן הסרט בלי הפרעה. באחד הימים קיבל הצנזור הודעה מפי אחד הצופים, שנפגע קשות מתמונה עדינה בסרט בה נראית השחקנית הראשית רוחצת ערומה בנהר. מייד הריצה הצנזורה מכתב בהול אל מפיץ הסרט ודרשה ממנו לקצץ את התמונות הנוראות.

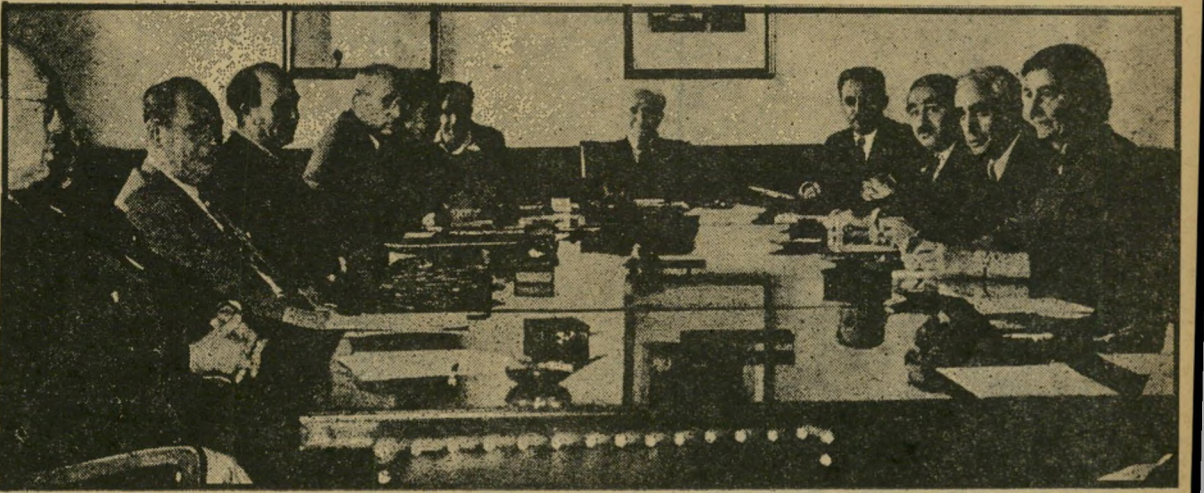
אנשים

● נזכר יגאל אלון: כשהדריך לפני 15 שנה במיקלע, התפאר אחד מחניכיו שהוא מסוגל לירות כדור בודד במיקלע כשזה מכון ליריה "שוטפת" (צרוות). במיקרה שמע יצחק שדה התפארות זו והתרגז: "האם בשביל זה נתנו לך מיק- לע? כדי לירות כדור בודד מספיק לך רובה. אם אתה רואה מטרה - הרבץ צרור. אם אינך רואה מטרה - אל תירה בכלל!"

● סיפר שרה-מיסח-ריה-העשייה ד"ר פרץ ברנשטיין, כי כאשר הציע לפרופסור אליכרס איינשטיין לבקר בארץ, השיב לו איש המדע בגרמנית: מוטב שלא אבוא, כי כל הסנובים יכרכו עצמם בשרוכי סנדלי.

● כשנודמנו יחד בבית-הבראה של קיבוץ גבעתי-ברנר כמה שופטים ועורכי- דין, פנתה אשה אחת אל שופט בית- המישפט העליון, שלמה זלמן חשין, ואמרה שאין צדק במדינה. השיב לה השופט: "אולי אין ביצים, ואין בשר, אולם הצדק עוד נמצא בשפע." אחר גילה השופט צד אחר של אישיותו, ואירגן נשף ריקודים הזמין למחול את המתלוננת.

● לפני כתשעה חודשים פגע קשות המבקר הספרותי של הארץ, ברוך קורצ'ק ווייז, בסופר 'שלמה צמח', וכינהו בכינוי גנאי, והאשימו בהעתקת קטעים מעיתונות לועזית. השבוע פירסם הארץ דיו-וחשבון של ועדת בוררים, שחבריה היו בן-ציון ביי-שלום וד"ר סרן והיועץ המישפטי של משרד-החוץ שבתו ריון, שקבעה: קורצ'קווייל לא צידק והתכוון לגרום נזק לשלמה צמח.



הממשלה). פינחס רוזן, לוי אשכול, יוסף סרלין, משה שפירא (מוסתר) ויוסף בורג. בממשלה השתתפו מפא"י, הציונים הכלליים, הפרוגרסיביוס והדתיים. כעבור חודשים אחדים פרש בן-גוריון לשדה-יבוקר, והממשלה המשיכה לכהן בהנהגתו של משה שרת. כפי שהיא הופיעה ב- גיליון לפני 25 שנים. נראים בה, מימין: גולדה מאיר, פינחס לבון, דב יוסף, משה שרת, דויד בן-גוריון, פקיד בלתי-מזוהה, חנה אברטוב (מימ מזכיר